

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr.,
şi de fie care publica-
ţiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaşiu.

Anul II.

Blaşiu 27 Augustú 1892.

Numérlú 35.

Dreptul de a ne alege Archiepiscopú.

I.

(+) În numérlú precedentú alú „Unirii” amú afirmatú; cá dreptul nostru de a ne alege Archiepiscopú este unú dreptú vechiú şi întemeiatú, pre care guvernulú ţerii chiarú si numai din punctulú sêu de vedere este datorú să-lú respecteze şi în interesulú statulú să lucre pentru respectarea lui.

Însă nu este destulú, ca preoţii şi credincioşii bisericei nóstre să cunoscă adevérlú afirmatú în numérlú precedentú alú „Unirii”, ci între împrejurările de astăđi este bine şi chiar de lipsă, ca toţi să cunoscă şi bazele, pre care este aşedatú dreptulú nostru de a ne alege Archiepiscopú, pentru ca dacă s'ar ivi necesitatea, toţi cu micú cu mare să apere acestú dreptú aviticú alú bisericei nóstre.

Fundamentulú celú mai puternicú alú dreptulú nostru de alegere îlú avemú noi în însă-şi praxa neîntreruptă de aprópe dóue vécuri, adecá dela timpulú, cândú ne-amú unitú cu biserica Romei până în ziua de astăđi.

În şirulú acesta lungú de ani amú avutú 10 Mitropoliţi respective Episcopi, dintre cari nici unulú nu a fostú denumitú de Regele apostolicú, fără să fi fostú alesú şi propusú de clerulú archidiecesei respective diecesei nóstre de Alba-Iulia şi Făgăraşú, ceea ce dovedescú atâtú actele sínodale, câtú şi

scriitorii cei mai vechi, cari s'au ocupatú cu trecutulú bisericei nóstre.

Celú dintăiú Archiepiscopú şi Mitropolitú unitú a fostú Atanasiú Angelú (1698—1713), carele înainte de a trece la sânta Unire a fostú alesú dupá norma indigitată în *Zaconici* sau cartea legilorú citată de Cipariú în acte şi fragmente la pag. 259, unde se cetesce: „Alegerea Vladicái nostru românescú aici în Ardealú este din mila şi voea craiului, care lucru ne este nóue îngăduitú dela craii cei mai de demultú reposaţi, cândú va fi lipsă, să se stringă toţi protopopii şi încă şi dintre ceialalţi preoţi şi din voea a totú săborulú, unindu-se toţi la unú cuvintú, așa să-lú alégă, care de se va päre şi craiului, cá este harnicú, așa-lú va întări în Vlădicie.”

Dupá mórtea lui Atanasiú Angelú întimplată în 19 Augustú 1713¹⁾ îndată s'a ținutú sínodú electoralú, în care cu unanimitate de voturi a fostú alesú Venceslaú Frantz, care fusese 14 ani secretarú lângá reposatulú Mitropolitú Atanasliu, şi care deşi era de origine din Silesia, totuşi se romanizase deplinú în decursulú petrecerii sale în mijloculú Românilorú, așa încátú pre lângá limba germánă şi cehă scia scrie şi vorbi perfectú românesce şi erá fórté plăcutú clerulú. Alegerea lui însă nu a fostú întărită de Maiestatea Sa din cauza cá alegătorii „n'au avutú timpú suficientú, ca să se póta aduná cu toţi”;

¹⁾ Nilles, Symbolae, v. I. p. 890.

ceea ce este lesne de cređutú, dacă cugetámú, cá la începutulú lunei lui Septembre din 1713 numitulú erá deja alesú.²⁾

În urma acestei resoluţiunii pre-inalte Clerulú a ținutú în anulú 1715 altú sínodú electoralú şi cu unanimitate de voturi a alesú de episcopú pre Ioanú Giurgiu alias Pataky, care în acela-şi anú a fostú denumitú de împératulú-rege Carolú VI, însă abia în 18 Maiú 1721 a fostú confirmatú de Scaunulú Apostolicú alú Romei şi totú în acelú anú s'a consacratú de episcopulú gr. cat. din Crişú în Croaţia.³⁾

Dupá mórtea episcopului Ioanú Pataky întimplată în 29 Octobré 1727 împératulú-rege Carolú alú VI-lea a datú ordinú, să se țină sínodú electoralú, în care să i-se candideze şi propună *trei persone*, precum se vede din diploma sa de dtú 17 Aprilie 1728 publicată de Nilles l. c. pag. 497. În urma acestui mandatú s'a ținutú sínodulú electoralú în primăvara anulú 1728 în Alba-Iulia, fiindá de faptú în calitate de comisarú împératescú-regescú Episcopulú latinú transilvanú Ioanú Antalfi.

Se pare, cá cu această ocaziune au fostú aleşi şi propuşi Împératulú trei indiviđi, între cari însă celú mai pãrtinitú de cercurile puternice de atunci a fostú Ioanú Inocenţiu Klain,³⁾ pre care Regele l'a denumitú în 25 Febr.

¹⁾ Nilles, l. c. p. 398—404.

²⁾ Nilles, l. c. p. 404—443.

³⁾ Nilles, Symb. v. I. p. 487 şi v. II. p. 499.

Feuilleton.

Cuvintulú presidialú

ținutú la deschiderea adunării generale a Reuniunii femeilorú române din Mediaşú şi jurú în 2 Iuniú 1892.

Onorată Adunare generală!

Acastă adunare generală, dupá cum arată analele reuniunii nóstre, e a patruspredecea, de cândú s'a emancipatú la reuniune de sine stătátore cu statute proprii această reuniune.

Salutú cu tótá cordialitatea pre acei binevoitori ai reuniunii, cari s'au prezentatú ađi la a 14-a adunare generală pentru a-şi da obolulú materialú şi intelectualú întru ajungerea scopului reuniunii, care este „întemeierea de şcole de învăţămintú şi lucru, precum şi ajutore materiale pentru fetiţele române sárace din Mediaşú şi jurú”.

Puţinú suntú ađi aici dintre cei cari cunoscú istoria reuniunii acesteia, de aceea credú, cá facú unú plăcutú serviciú, dacă vé aşternú unú micú estrasú din acea istorie.

Onorată Adunare generală!

Cu ce însufleţire şi entusiasmú a fostú îmbrăţişată idea de a înfiinţa această reuniune în anulú 1868, se vede lámuritú din lista subscrisă atunci de 117 persoane şi anume de dómnele Anna Chendi, Maria Moldovanú Bucsa, Maria Bozoşanú, Iudita Rusanú, Maria Mărianú Botorca, Rafira Tilea, Amalia Helerca, Maria Rusanú, Elena Neagoe, Elena Doja şi Ióna Dorca ca membre fundátore cu taxa de 20 fl. pentru tot-deuna, ér celealalte 106 ca membre ordiuare cu taxa anuală de 1 fl.

Reuniunea sub presiulú dnei Anna Chendi materialmente s'a dezvoltatú şi a crescutú ca filie la reuniunea materă a femeilorú române din Braşovú până la 19 Iuliú 1870 în modú fórté îmbucurátorú, pentru cá îi vedemú starea de 220 fl. în 1 Decembé 1868, de 498 fl. 11 cr., în 1 Martie 1869 şi de 800 fl. în 19 Iuliú 1870.

La propunerea dlui Alesandru Neagoe reuniunea în 19 Iuliú 1870 s'a declaratú de sine stătátore, ér presiulú în 30 Maiú 1871 prezentézá statutele reuniunii întărite de înaltulú guvernú de interne prin decretulú sêu dtó Pesta 15 Decembé 1870 Nro. 8789. Aici amintescú numele dlui avocatú Ioanú

Poppa, care nu numai cá a compusú aceste statute, ci a fostú până la anulú 1873 unú factorú principalú alú reuniunii.

Adunarea generală din 13 Octobré 1872 a alesú de presiuntá pre dna Elena Neagoe, cea din 15 Maiú 1876 a dóua óra pre dna Anna Chendi, cea din 11 Septembé 1879 pre dna Susauna Câmpeanú, cea din Iuliú 1882 pre dna Alesandrina Gerasimú, ér cea din 1 Februariú 1883 pre actuala presiuntá.

Dupá axioma „Totú începutulú e greú” au decursú greú afacerile reuniunii dela an. 1872, atâtú de greú, încátú adunarea generală din 20 Maiú 1880 s'a aflatú necesitatá a hotári, ca să se depuná la vreunú institutú de păstrare ceea ce se va mái puté incassa dela debitorí, la carí erá elocată averea reuniunii. Pre basa acestei hotárirí s'au pusú unii, cari s'au interesatú mái de aprópe de prosperarea reuniunii, pre lucru, fără temere de urá personală, care a trebuitú să urmeze din partea debitorilorú neglijenţi; s'au pusú pre lucru, fără de îngrijire la poziţia socială proprie.

Aceştia raportézá, şi comisiunea financiară alésá ad hoc pentru censurarea acestui raportú constatézá în şedinţa comitetulú din

1729, ér Pontificele l'a confirmatú în 13 Septembrie 1730, și s'a consacratú în Muncaciú la ^{25 Octobru} ^{6 Novembre} 1730.

Credemú a face între împrejurările actuale unú serviú plácutú cetitorilor nostri, cândú ne oprimú pre câteva mominte la caracterisarea activitáii acestúi Archiereú.

Episcopulú Ioanú Inocenúiu Clain dupá 14 ani dela consacrárea sa de Episcopú a cádtú jertfá zelului seú înflácaratú pentru emanciparea politicá a tuturorú Românilorú din Transilvania și Ungaria și pentru ridicarea lorú la nivelulú culturalú, pre care se aflaú celealalte popóre europene. Purtándú în sinulú seú durerea unui némú întregú evlaviosulú Archiereú, întocmai ca unú mijlocitorú între ceriú și páméntú, trimitea la Dumneúelú párinúilorú nostri suspinele tuturorú Românilorú, dícéndú adese-orí: „Deus, qui in tristibus adesse, et in angustiis etiam hominibus succurere solet, misereatur.“ Dumneúeule, care între împrejurári triste nu lipsesci, și în strimtorare ajuú ómenilorú, fie-ú milá și de noi, — ast-felú esclamá chiar și în scrisorile sale oficióse trimise la puterniciú țerei de pre timpulú seú. ¹⁾

Ér ca să misce inima acelora, dela carí atírná îmbunátáțirea sortiú poporului românú, episcopulú le descriá cu colorile cele mái víi suferințele némului seú: „Verum Excellentissime Domine, si ea omnia, quibus clerus et natio valachica in hac patria premuntur gravamina, specificè proponere vellemus, non libellus, sed ingens tomus veniret conscribendus.“ Ínsá Excellentissime Domnule, dacá amú voi să desfășurámú cu ~~stabilitate~~ ~~stabilitate~~ clerulú și naúionea româná în acéstá patrie, ar trebui să scriemú nu o cárticicá, ci unú tomú colosalú. ²⁾

Episcopulú profitá de cele mái potrivite ocasiuni spre a face, ca dorințele și aspiraúionile legitime ale poporului

¹⁾ Veúí protoe. actelorú ofic. în archiva mitrop. din Blásiú din an. 1741 Nr. 40.

²⁾ Ibid. Nr. 41.

románú să se ímplinescá și duferile să i-se aline. Ast-felú cândú se pretindea, ca pre lángá jertfele comune aduse de toúí cetátenii patriei fárá deosebire de confesiune, poporulú românú să oferescá și ca *individualitate naúionalá* o sumá separatá în semnú de omajú și devotamentú cátrá casa domnitóre, pentru ca banii aceútia să se póta folosi la acoperirea cheltuelilorú ráshoiului dela 1741, episcopulú răspundeá cu totú curajulú: „Prius igitur plantetur arbor, et dein fructus expectandus; nec vitulus sine vacca. *Agnoscamur pro recepta natione*, ut ejusce modi homagiale devotionem praestare valeamus.“ Máí întâiú adecá să se planteze pomulú și numai dupá aceea să se aștepte fructulú lui: nici viúelulú nu este fárá de vacá. Să fimú și noi recunoscuú de naúione receptá, adecá egalú îndreptáțitá, ca ast-felú să putemú ca *individualitate naúionalá* presentá alú nostru devotamentú omagialú în modulú, ce se poftesce dela noi. ¹⁾

În urma stáruinútelorú sale pentru fericirea némului și bisericei sale nemuritorulú episcopú a fostú silitú a se refugíá în anulú 1744 la Roma, lásándú pentru administrarea diecesei sale de Vicarú pre Petru Paulú Aronú, care administrá diecesa nu numai până la an. 1746, cândú curtea împérátescá a suspinsú pre episcopulú Ioanú Inocenúiu dela eserciúliulú puterii episcopesci, ci și până la anulú 1751, cândú acela-ú episcopú íúí dede abúicerea și se făcú alegere de noué episcopú.

Sinodulú electoralú se întruni în 4 Novembre v. an. 1751 și *dupá vechiulú obicei, cum díce Samoila Clain, alase* pre Petru P. Aronú, Grigorie Maiorú și Silvestru Caliani, carí toúí trei íúí făcuserá studiile în Roma și dáduuserá dovedí eclatante despre erudiúionea și zelulú lorú apostolicú. Curtea întâri dintre ceúti trei pre Petru Paulú Aronú, care prin viéța lui sántá și prin des-

¹⁾ Ibid. Nr. 52.

chiderea șcólelorú din Blásiú în anulú 1754 și prin fundaúionile sale mari și-a cástígatú nume neperitorú în istoria bisericei și naúionii nóstre.

Dupá mórtea episcopului Petru Paulú Aronú întâmplatá în 25 Februaríú 1764 sinodulú electoralú se întruni în 30 Iuniú v. din acela-ú anú și alese pre Gregoriú Maiorú cu 90, episcopulú Clain cu 72, Silvestru Caliani cu 16 și Atanasiú Rednicú cu 9 voturi. Curtea neluándú, precum se crede, în consideraúione voturile date episcopului Clain, a denumitú pre Atanasiú Rednicú, care a pástoritú până în 2 Máíú 1772, cândú a muritú „lásándú tóte ale sale Seminariuluiú diecesanú“.

Între aleúii Sinoduluiú dela 15 Augustú 1772, aú fostú Gregoriú Maiorú cu preste 100 voturi, și Ignatíú Dorobantú și Iacobú Aronú, dintre carí Curtea denumi pre Grigorie Maiorú în 27 Octobru 1772.

În Sinodulú electoralú dela 12 Augustú 1782 energiculú și poporalulú Episcopú Gregoriú Maiorú și-a depusú demnitatea episcopescá între lacremile íntreguluiú clerú adunatú, care alese pre Ignatíú Dorobantú cu 63, Iacobú Aronú cu 57 și Ioanú Bobú cu 37 voturi, dintre carí curtea denumi pre acestú din urmă, care încárcatú de merite reposá în etate de 91 ani în 2 Octobru 1830.

În 15 Máíú 1832 se făcú alegerea de episcopú, cândú Ioanú Lemeni întruni 179, Isidorú Alpini 20 și Teodorú Popú 8 voturi. Dintre aceútia Curtea denumi în 23 Augustú 1832 pre Ioanú Lemeni, care dupá ce și-a cástígatú mari merite prin reformarea și amplificarea șcólelorú din Blásiú, în urma turburárilorú din 1848 abúise de episcopie.

În 30 Septembrie 1850 se aleserá Alesandru Șt. Șuluú cu 96, Constantinú Alutanú cu 79 și Constantinú Papfalvi cu 12 voturi, ér Maiestatea Sa în 18 Novembre 1850 denumi pre celú dintáiiú alesú, care dupá grele și neobosite lupte pentru drepturile nóstre naúionale, reposá în 7 Septembrie 1867, lásándú fru-

21 Martie 1883, cá starea materialá a reuniuniiú face 2845 fl. 56 cr.

La adunarea generalá din 15 Máíú 1876 cassieresa presentézá starea materialá cu 1936 fl. 78 cr. și cere dimisiunea din motivú, cá nu posedé nici unú regulamentú la manipularea banilorú. Dimisiunea nu i-s'a datú, ci laudatoriú despre ostenelele sale.

Anii dela 1872 până aprópe la 1880 aú fostú vitreúii pentru reuniune. Bine cá aú crescutú acei 800 fl. din 19 Iuliú 1870 până la 1880 la suma de circa 2500 fl., dará acéstá sumá a fostú în mare parte numai pre hártie mancá, fárá formá legalá și elocátá în locuri dubioúse, așa încátú se póte afirma, cá máí multú de 1500 fl. nu aú fostú siguri.

Íncepéndú cu anulú 1880 s'aú adusú reforme radicale și salutare, atuncí deja s'a hotáritú maximulú sumei de ímprumutú, și cine — adecá bárbatíi de consiliú — sá-lú încuviinúteze.

În 1 Februaríú 1883 deschide presiulú protocolú de esibite, atuncí cassieresa unú jurnalú de cassá, atuncí unú indice pentru agendele și afacerile presidiale, atuncí s'a formatú unú archivú, în care aú se póte afla orí și care documentú, atuncí s'a deschisú unú indice pentru cassá și unú jurnalú de cassá uniformú cu jurnalulú de controlá.

E dreptú, cá tóte acestea aú costatú și costézá muncá silnicá, acei ínsá carí pórtá acéstá muncá, vedéndú recunoscutú rodulú munciei lorú, aflá remuneraúione spiriúialá îmbelugátá și promitú a continuá munca cu plácere.

Onoratá Adunare generalá!

Dupá multe fatigii și nepláceri îndurate dela unii debitorí, dupá o muncá încordátá s'a presentatú în adunarea generalá din 9 Septembrie 1886 unú raportú censuratú de comisiunea compusá din dnii notari cercuali Nicoláú Hulea, Simionú Ianculescu și Nicoláú Lichirie.

Amésuratú acestúi raportú averea reuniuniiú a fostú stabilitá atuncí cu 3458 fl. 74 cr., și acestúi raportú s'a publicatú în Nrulú 86 alú „Telegrafuluiú Românú“ și în Nrulú 193 alú „Gazetei Transilvane“ ex 1886.

Basa de administraúione regulatá și de evidentá, cu deosebire basa pentru lucrarea solidará a bárbatilorú de consiliú s'a pusú la an. 1886, de atuncí încóce acéstá basá nu s'a lásatú din ochi, acestú terenú nn s'a pársítú aflándú-se de aptú spre ínaintare.

În 2 Iuniú 1889 s'a amplificatú coréspunúútorú modulú de mánecare pentru bárbatíi de consiliú.

Adunarea generalá din 11 Iuliú 1888

constatá starea cassei cu 3693 fl. 27 cr., cea din 2 Iuniú 1889 cu 4041 fl. 69 cr., cea din 2 Iuniú 1891 cu 4514 fl. 66 cr., ér comitetulú din 21 Aprilie a. c. cu 4869 fl. 83 cr.

Dela anulú 1889 până aú comitetulú s'a întrunitú în cinci ședinúe ordinare și s'a íngrijitú cu deosebire de inventarea averii în máí multe exemplare, carí s'aú împártitú între bárbatíi, carí aú doveditú viú interesú pentru reuniune.

De mare ínsémnátate pentru reuniunea acéstá este hotárfirea adusá din partea supremuluiú tribunalú finanúiarú reg. sub Nro. I. 2568 din 1889, cá prin acéstá ínalú hotárfire s'a recunoscutú scopulú reuniuniiú de scopú „filantropicú“ și așa pre basa p. 6. §. 2. art. XXII. ex 1875 s'a eliberatú reuniunea dela solvirea dárii de camátá și a equivalentuluiú și totodatá dela solvirea sumei de 149 fl. 1 cr. impusá prin decisiunea Nrulú 14362/1888 a inspectoratuluiú reg.

Onoratá Adunare generalá!

Vé asigurezú, cá suma de 4869 fl. 83 cr. e elocátá la institutulú de creditú și economii „Albina“ în o micá parte, ér în partea cea máí mare în sume nu máí mari de câte 50 fl. la privatí și și aici pre lángá celú puținú doi caventí și cu prisosínú pre lángá asi-

mósa fundațiune, ce pörtă numele lui de vecinică amintire.

În 11 Augustu 1868 se aleseră Ioanü Vancea cu 59, Timoteü Cipariü cu 49 și Ioanü F. Negruțü cu 36 voturi. ¹⁾ Maiestatea Sa denumi în 21 Novembre 1868 pre Ioanü Vancea, care ne-a gubernatü pärințesce până în 31 Iuliü a. c., cândü Dumneđeu l'a chematü la sine spre a-lü remunerá pentru ne-numératele merite și sacrificii aduse pre altariulü bisericeii și națiunii nóstre, cărorá multe și mari fundațiuni a lăsatü și grandiose institute de creștere a ridicatü, încatü nu este mirare, dacă lacremile nóstre de durere și recunoștință, ce ne podidescü, de câte ori cugetámü la acestü Păstorü prea bunü, nici preste ani nu vorü încetá.

Din cele ce le-amü desfășuratü până acum, este evidentü, că dreptulü nostru de a ne alege pre Episcopii respective Archiepiscopii nostri de Alba-Iulia și Făgărașü nu este unü dreptü de eri de alatăeri, ci este unü dreptü aviticü, pre care l'amü esereitatü totdeuna dela sánta Unire încóce, fără să fi cutezatü cineva a ne despoiá de elü, ceea ce dovedesce tot-odatá, că dreptulü acesta este atâtü de înrădăcinatü în constituțiunea bisericeii nóstre, și a intratü așa de adancü în obiceiurile nóstre bisericesci, încatü nimeni nu se póte atinge de elü cu mâni sacrilege fără de a sgudui însă-și biserica nóstrá.

O conversare cu unü ministru românü.

— Din „Budapesti Hirlap“ reproducemü o parte din cuviutele, cari unü corespondentü alü acestui diarü le ascrie ministrului de culte alü României Tache Ionescu. *Érte.*

„Politica, ce o urmăriți față cu naționalitățile, ce trăescü în Ungaria, este rea, foarte rea. Stá în interesulü Dvóstre, ca să nu amărțiți pre cele două milioane și jumătate de Români, cari locuesc în patria Dvóstre. — Dacă nu veți delaturá vătémările multu-putinü adevérate ale celorü două milioane și

¹⁾ Veđi Moldovanü, Acte sin. t. I. p. 174—176.

gurare hipotecará, și vă asigurézü, că din 170 de debitorü numai doi suntü improce-suați și și acești pentru sume sub 20 fl.

Asigurându-vé despre acestea puteți vedé, că ținta (10,000 fl. adecá de ce mil fl. v. a.) de a vedé scopulü reuniunii realizatü, nu mai este departe.

Ați vedütü din cele enarate, că pre ce cărări spinóse și anevoióse a ajunsü starea materialá de 220 fl. din an. 1868 la considerabila sumá de 4869 fl. 83 cr. de ađi. De aici înainte avemü trebuință singurü numai de bunăvoință și atragere cátrá reuniunea nóstrá.

Vé rogü deci, aruncați-vé privirile la fetițele române din Mediașü și jurü, votisați ađi așa, ca fetițele nóstre preste scurtü timpü să binecuvinte votulü, care-lü dați în favorulü lorü. Alegeți bărbați de consiliü, comitetü, cassierésá, președintá, cari loialitá cu puteri unite în colegialitate și iubire să lucre pentru prosperarea reuniunii.

Cu acestea declarü ședința de deschisá și vă salutü cu „Bine ați venitü!“

Maria Roman,
președintá.

jumătate de Români, ce cugeți, cui veți prestá prin acésta serviciü bunü? — Rușilorü.

„România ca statü nu are și nici nu voesce să aibá cunoscință despre gravaminele Românilorü Ardeleni. Cele ce scimü, le scimü din presá, dar nu oficiosü.

„Dta fără îndoialá vei fi cetitü răspunsulü tinerilorü români. Punemü casulü, și eü flü punü, că 75 procente dintr'insulü nu-sü adevérate, dar cele 25 procente, ce rămânü, singure ajungü, ca Româniü Dvóstre să fie nemulțamiți cu situația.

„Legile Dvóstre suntü foarte frumoșe, dar suntü numai scrisóre góla (irott malaszt). Pentru ce nu potü trimite Româniü deputați în parlamentulü magiarü? Unde suntü școlele române satorite prin lege? —

„Dvóstrá voiți să maghiarisați cu forță. Minunatü. Dór Ungaria, carea atáta s'a luptatü pentru libertatea proprie, nu póte să fie asupritoriulü altorü popóre? Dará a maghiarísá pre Români e o absurditate întocmai așa de mare ca și a vé rusificá pre Dvóstrá.

„Așa dicit, Domnulü meü, că Româniü pretindü atari privilegii, prin implinirea cărorá ei în statulü Dvóstre ar formá unü statü și că fiesce care cive are să respecteze legile statului.

„Acésta e adevératü. Dar ce să se întimple atunci, cândü legile statului nu măsurá cu măsurá egalá?

„La noi numai în Bucuresci tráescü mai multü de 20,000 de Maghiari; nu aflați între ei nici unulü, care ar puté să dicitá cu dreptü, că înainte legii nu affá dreptate.

„Afirmarea Dvóstre, Domnule, că în umplerea oficiilorü observați proporția dréptá, ba cândü pentru unü oficiü publicați concursü și pentru acela concurge unü Românü, acela este preferitü. — Nu stá. Numai deunăđi am cetitü datele statistice și dintr'însele vedü, că în Ungaria suntü 462 oficiali români, precândü dacă întru umplerea oficiilorü ați observá proporția, ar trebui să fie 3300 de oficiali români.

„Nu este dréptá nici afirmarea aceea a Dvóstre, că nu suntü destui Români culti în Ardélü. Pentru ce ne vinü atunci Româniü Dvóstre neîncetatü pre capü, ca să capete pâne? Și acestea suntü eleminte culte provéđute cu diplome. Acésta nóue de locü nu ne place și ne face multá batere de capü.

„Noi și mai alesü eü, simpatisámü cu Maghiariü. Eü cunoscü politica Dvóstrá și convingerea mea este, că cele două țeri, a Dvóstre și a nóstrá, suntü foarte avisate una la cealaltá și una fără cealaltá nu póte să se apere cu succesü în contra aspirațiilorü rusesci.

„Politica aceea, care o face guvernulü Dvóstre, nu póte să fie politica națiunii maghiare. Pedeca, pentru care politica Dvóstrá naționalá cea adevératá nu póte să ajungá la valóre, este a se cercá în sistemulü electoralü alü Dvóstre. Aci éráși mé întorcü la ceea ce dizeși mai înainte, că adecá Dvóstrá aveți legi foarte frumoșe — pre hârtie. Din tóte puterile să vé siliți, ca sistemulü electoralü alü Dvóstre să se modifice într'acolo, ca votisarea să fie secretá, și atunci ați ajunsü pre calea cea buná. Siliți-vé a câștigá pre Româniü Ardeleni și a-i înduplecá, să votiseze cu opoziția.

„Dacă eü ași loculü în Ardélü, cu trupü cu sufletü m'ași alipi la opoziție. Interesele Românilorü Ardeleni pretindü, ca guvernulü

să se schimbe câtü de desü în Ungaria cu conlucrarea lorü, căci fiesce care guvernü ar înaintá cu ceva cauza lorü.

„Regretabilü este, că Româniü Ardeleni încă nu aü aflatü, că ei suntü numai unelte în mânilé guvernului magiarü, și că ei ar trebui să se alipésce la opoziție pentru a înaintá și interesulü seü propriü.“

Revistá bisericescá.

Roma.

Sántia Sa Pontificele Leonü XIII și-a serbatü în 21 a l. c. ziua onomasticá (s. Ioachimü). Din acestü incidentü a primitü Sántia Sa omagiile dignitariilorü din Vaticanü, după care a urmatü cercele. Papa în conversarea cu cei de față a făcutü amintire despre activitatea plină de binecuvintare, ce a desvoltat'ó Christoforü Columbü în interesulü bisericeii catolice, precum și despre nóua biserică a Sántului Ioachimü, care se edificá prin colecte piș adunate din tótá lumea catolicá.

Cardinalulü Fürstenberg.

Eminentulü Colegiü alü Cardinalilorü érá și-a perdutü unü membru ilustru. Fridericü Fürstenberg arhiepiscopulü de Olmütz a reposatü în 20 a l. c. în urma unei aprinderi de plumáni în etate de 79 ani. Defunctulü și-a făcutü studiile teologice și a obținutü gradulü de doctorü la Universitatea din Viena. După ordinarea de preotü și terminarea studiilor teologice a lucratü în via Domnulü ca păstorü sufletescü, apoi a ajunsü canonicü în capitululü din Olmütz, a cărui membru în 1864 l'a alesu apoi de arhiepiscopü. Elü în tótá vieța a lucratü cu zelü și abnegațiune pentru apérarea drepturilorü bisericeii contra atacurilorü din partea guvernelorü numite liberale și pentru promovarea mântuirii sufletelorü concređute grijii sale. Pentru meritele lui cele multe Papa l'a denumitü de asistentü la tronulü pontificü și la 1879 i-a conferitü purpura de Cardinalü, érá Maiestatea Sa monarchulü l'a numitü consiliarü intimü și l'a decoratü cu marea cruce a Sántului Ștefanü.

Italia.

Societatea misiunilorü anglicane, îndemnatá de ținuta ostilá a guvernului italianü față cu biserica catolicá, a fundatu și în Italia mai multe colonii, cari să propage protestantismulü și acolo. Dará până acum activitatea acelorü colonii a rémasü fără vre-unü succesü considerabilü și totü ast-felü vorü avé să rămâná și pre viitorü. O comisiune de preoți anglicani făcendü inspecțiune pre la coloniile anglicane din Italia a constatatü: 1. Că poporulü italianü preste totü se arétá rece față de propaganda protestantá; 2. că preoții anglicani nu aü o auctoritate și influință la misiunile, ce li-s'aü încredințatü; 3. că 90 % din așa numitele conversiuni s'aü făcutü numai din interese materiale. În urma acestora Societatea a hotărítü să reducá sumele întrebuintánde pentru propaganda anglicaná în Italia.

Frânciia.

Cu ocaziunea ultimelor alegeri municipale nu s'ar arătat în tabăra republicanilor acel spirit înimic bisericeii, de care erau predominanți republicanii la alte alegeri. Candidații pretutindenea vorbiau de pace și libertate religioasă. Mulți din cei aleși au făcut și declarații favorabile bisericeii. Se vede, că năsuințele bisericeii de a împăcă republica cu biserica nu rămân fără succes. Cu toate aceste manifestații îmbucurătoare din partea cetățenilor republicanii guvernul francez nici acum nu încetă a persecuta preoțimea și ordurile călugărești, subtragându de nou salariile unor preoți.

Revista politică.

Afaceri interne.

Delegațiunile vor fi convocate la Budapesta pe 1 Octobrie. Mai curându nu se pot convocă din cauză că parlamentul ungar se deschide numai la 26 Septembrie, după care vor avea să fie aleși membrii pentru delegațiunile.

Scirile răspândite de „Magy. Hirnap“, că prafu de pușcă fără fum fabricat în Pojon, ar fi necorespunzătorii, le dechiară „O. Ért.“ de nefundate.

Dieta provincială croată și-a terminat în 21 a l. c. sesiunile, alegându membri pentru casa magnaților și camera deputaților din Budapesta.

Camera comercială din Fiume a început să facă agitare pentru restaurarea portului liber. E cunoscută adevă, că până la 1 Aug. 1891 porturile dela Fiume și Triest erau libere de vamă. De atunci guvernul încasează vamă de preste 1 milion pre an, dar și comerțul stagnează. Guvernul a promis atunci, că va introduce mai multe îmbunătățiri, ca ast-fel industria și comerțianții să nu sufere daune, promisiunile lui însă până acum au rămas vorbe goale. Cetățenii din Fiume vădându-se scurtați în mijlocele de subsistență urgiteză declararea portului lor de liber.

Anglia.

Parlamentul engles, precum se putea prevedea, Sâmbăta trecută a fost amănat prin un rescript regal până în 4 Novembre a. c. După reintrirea parlamentului probabil va veni pre tapet mai întâi home-rule. Guvernul încă la începutul viitoarelor ședințe va avea zile grele, de-orece partida lucrătorilor, care formează o fracțiune a actualei majorității, va pretinde, ca înainte de home-rule să se pertracteze unele proiecte de lege referitoare la îmbunătățirea sortii lucrătorilor.

Germânia.

Împăratul german la un prând festiv dat în Potsdam din incidentul aniversării zilei natale a Monarchului nostru a rostit un toast, în care între altele a spus, că legătura, ce există între dînsul și Maiestatea Sa Franciscă Iosif, este garanța cea mai tare a păcii europene. După prând a declarat împăratul de nefundată faima despre reducerea serviciului militar activ dela trei

ani la doi, dicându, că preferă o armată mai mică cu mai mulți ani de serviciu activ, decât una mare cu mai puțin ani. Declarațiunea împăratului a produs mare senzațiune în poporul german, care încă geme sub sarcina militarismului și a păcii intrarmate.

Sârbia.

Cabinetul Pasici și-a dat dimisiunea la 20 a l. c. Ansa la acesta se dice, că i-ar fi dat convocarea ședinței la o ședință extraordinară, alegerea unui regent în locul repositului Protici și închierea convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria, în cari cestiuni regenta nu a fost de acord cu guvernul. Cu formarea noului cabinet a fost încredințat liberalul Avakumovic, carul i-a și succedut a compune cabinetul din următorii membri: Avakumovic ministru-președinte și de externe, Ribarac de interne, generalul Bogicevic de război, Gvozdic de comerț, Alkovic de comunicațiune, profesorul Boskovic de instrucțiune, Stojanovic de finanțe și avocatul Velicikovic de justiție. Programul noului cabinet se cuprinde în următoarele: Susținerea bunelor relații cu toate puterile, spre a asigura neutralitatea Sârbiei; administrație bună în lăuntru și restituirea echilibrului în finanțele statului.

Un răspuns „uniților“ din Blaș.

Sub acest titlu „Telegraful Român“ în numărul său 84 din 25 August nou publică un articol din măsură afară violentă și necuviinciosă la adresa noastră a uniților. Nu știm, ce în zădugiul nostru de tonu din numărul 34 am denunțat biserica română greco-orientală, ca una care urmărește scopuri politice contrare statului și că ne-am înșinuat guvernului, ca să ne facă grația de a ne concede dreptul de alegere a mitropolitului nostru.

În fața acestor necualificabile insinuări, datorii suntem a declara, că nouă nici prin minte nu ne-a trecut a denunța biserica română greco-orientală. Noi am arătat numai importanța ce o are biserica română greco-catolică întru apărarea statului nostru față cu inimicul nostru secular, care este Rusia. Și că Rusia ne este inimicul cel mai periculos, credem că ne-o va concede și „Telegraful“. Cetească numai ce a spus mai în zilele trecute domnul Tache Ionescu.

De ce dar atâta măhnire? Ore biserica română greco-orientală are de a face ceva cu Rusia?

Fie dar liniștiți colegii dela „Telegraful“. Noi am declarat-o și de altă-dată, și o declarăm și acum, că după convingerea noastră în iubirea de patrie și în loialitate nu este deschilinire între români.

Nu voim deci să denunțăm pre nimeni și protestăm și noi din partea noastră în contra insinuărilor celor dela „Telegraful“.

Rău serviciu au făcut Domniile lor cauzei românești prin articolul lor. Pote că au voit să ne invite prin el la adunarea „Asociațiunii“.

Fie cum va fi. Pentru bunul păcii vom uita și afrontul acesta.

Corespondențe.

Bucuresci, Iulie 1892.

În timpul din urmă societatea bucurescănă a fost adânc emoționată de unele fapte pre cât de regretabile, pre atât și de scandalose, cari cu atât mai mult ne asigură, că slăbirea și decăderea simțimentului religios cauză inevitabil decăderea moralității publice și private. Cunoscut este apoi, că fără de moralitate civilizațiunea devine o simplă spoire, ce acopere numai, cu o pompă mai mare sau mai mică, ranele societății apucate de fapt pre povrnișul unei barbarii cu atât mai înfricoșat, cu cât au fost mai strălucitoare colorile acelei spoiri, poreclite cultură și progres. Istoria decăderii și a apunerii poporilor celor mai înaintate va fi o dovadă vecnică despre acest adevăr trist, dar totu atât și lămurit. Dar să lasă să vorbească faptele, a bună sama însă nu cu deplină tărie a limbajului lor.

Un inspector financiar (numele puțin împertă) bănuind existența unor relații nelegiuite între femeea sa și directorul ministeriului de finanțe, adevă însuși șeful său nemijlocit, se întorce pre neșteptate dintr'una din inspecțiunile, în cari eră trimisă forțe desu, și surprinde cum s'ar dice pisica în sac. Până ca el se refuesce cu necredincioasă soție, directorul isbutesce a se ascunde printre nisce saci cu cărbuni din pivniță, de unde cu multă greutate îl scoate un comisar de poliție. Se încheie apoi prin același comisar un proces verbal, pentru a cărui zădărnire nu întârziară a se pune diferite înteveniri. Aceste nu erau decât actul întâi al dramei; al doilea se săvârși în ziua următoare, când soțul insultat trase două focuri de revolvă asupra soției sale. Deși grele, totuși ranele cauzate de glonțe n'au fost mortale, încât victima, după ultimele sciri, se afla pre cale de însănătoșare completă în Elveția. Soțul se constitu de bună voe prinsoner și fu purtat înaintea justiției pentru tentativă de omor premeditat. Pertractarea procesului desvli în totă goliciunea sa scârbosă afacere, dar se termină îndată prin absolvarea acusatului, carele la rîndul său a intentat apoi proces de divorț nevrednic soții și mame la doi copilași. Etă cum se ruinează pacea familiei și sânta legătură a căsătoriei, când încetăză binefăcătoarea influință a moralei creștinesci.

Drama istorisită încă nu se dase uitării, și atențiunea sa curiositate publică se opri asupra alteia totu așa de sgomotose, dar încă și mai triste pentru mórtea unui cetățen în florea etății. Într'o bună dimineață adevă diarele vestiră, că tinărul funcționar Niculescu-Dorobanț și-a descărcat revolvă în peptu, rămânându cu viața într'o stare forțe desperată. Causa acestei hotărri fatale a fost, căci „amica“ sa, soția drului Alexianu, șeful serviciului sanitar civil, n'a voit să-și părăsească soțul legitim spre a se căsători cu dînsul. Afacerea încurându încep a se complică, căci bolnavul cu o zi mai înainte de a muri declară, că nu el s'a împușcat, ci că „amica“ sa l'ar fi împușcat, pentru aceea ea și fu confruntată cu el, dar eră prea târziu nema pronunțându nici un cuvânt. După mórte medicii tinură două consultări și conchiseră, că nenorocitul tinăr a cădutu victimă suicidului,

eră nu asasinului. Totu în același timp dăma Alexianu cădu sub acuzare, că ar fi intrat pre ascuns în casa lui Niculescu, pre cându dura încă „pretinia“, și ar fi subtrasu o cutie din dulapurile lui. Pre câtu s'a spusu, acuzata n'a negatū faptulū subtragerii cutiei, dar a susținutū, că ea cuprindea lucruri de ale sale, în vreme ce rudele mortului pretinsera, că în cutie ar fi fostu și hârtii de valoare. Pre care parte este adevărulū, încă nu se scie, căci justiția, în mâinile căreia stă lucrulū, încă nu s'a pronunțatū. Într'aceea drulū Alexianu și-a datū dimisiunea din funcțiunea, ce o ocupa, și s'a spusu asemenea, că ar fi intentatū procesū de divorțu soției sale.

Să ne întorcemū acum la mortū. Deși medicii au constatatū, că elū a cădutu victimă suicidiului și a expiratū fără de a se fi împăcatū cu biserica, — acēsta o conchidū din modulū de vorbire alū confrăților dela *Voința Bis. Rom.*, cari au fostu în pozițiune a cunoșce cu siguranță, cum s'a petrecutū lucrulū, — totuși cadavrulū lui a fostu espusu în biserica numită Albă și decoratā nu cu negru, ci cu albū, cum se face la copiii cei nevinovați! Și astfelū a fostu înmormintatū, continuā pomeniții confrăți, „cu onorurile, pre care biserica le dă și acelora, ce urmēzā învătăturile ei. Și atunci ce deosebire? Pentru ce să nu lăsămū lumea în pace, de ce să le spunemū una și să facemū alta? . . . Și ce pōte să îndreptățescā biserica de a fi primitū în ea corpulū unū nenorocitū, care s'a ucisū, fiindcā n'a pututū comite infamie? Cum? Cândū cineva voesce să despartā o femeie de soțulū ei, cândū ea, — care de firea ei e mai slabā, — resistā, ér tu te împuscā, atunci biserica să te cante și slujescā ca pre unū credinciosū alū ei? Unde, în ce țară-vo mai vōdū atare lucruri? Până aci se mai gāsia (?) o scūsā, cândū era vorbā de doi tineri inocenți și care în avîntulū lorū de iubire, în nesocotința lorū comiteau asemenea acte. Dar aci? Copilărie? Dacă la etatea de 31 de ani e omulū copilū, atunci trebuie să ne punemū toți „sub interdicție.“ Acei doi „tineri inocenți“ (!) au fostu doi veri (tinērulū studentū la universitate), cari neputēndu-se lua s'au sinucisū amîndoi într'o nōpte și apoi, lucru érāși ne mai vōdutū, au fostu duși cu pompā mare de preoți la grōpā în același timpū și pre unulū și același carū funebru îmbrăcatū în albū și trasū de vre-o patru cai albi!

De modulū cum tractēzā biserica asemenea casuri dureroșe, au rēmasū scandalisati până și dd. dela *Constituționalulū*. Unulū dintre aceștia după-ce își face în articolū de fondū profesiunea de credință, dar nu preste măsurā credincioșā, adecā cam de felulū budhismului dela modā prin anumite sfere, „gāsescē, că biserica nu-și face datoria față cu epidemia sinuciderilorū, ce bāntue societatea nōstrā în straturile de susū ca și în cele de josū“. Apoi esclamā: „Biserica a idealisatū sinuciderile!“ Dar ca și cum s'ar fi spāriatū de slābuța sa profesiune de credință ca și de curajulū arātatū în criticarea purtării persōnelorū bisericesci, adauge cu o emfasā încă și mai mare: „Dōmne! Nu cerū, să ne întorcemū la timpurile de odinōrā, cândū sinucisulū erā îngropatū într'unū câmpū pustiu de departe de cel ce murise în frica și credința lui Dumneșeu . . . dar de aci până la idealisarea sinuciderilorū din 1892 distanța e imensā.“ A bună sēmā că distanța acēsta e imensā, dar dacă combați

principiulū, în care ea își are rațiunea de a fi, dacă nu-ți place praxa secularā a religiunii creștine de a nu primi sub scutulū sēu cadavrulū siucisulū — afarā de casulū constatātū de nebunie — și te îndestulesci a cere numai „mai multā asprime din partea ei pentru cei ce voesce numai să se bucurē“: atunci nici odatā nu vei ajunge să veți stîrpitā „epidemia“ sinuciderilorū. Trebuesce unū altū spiritū, o altā reformā, fără de cari, mai multū ori mai puținū, dar nesmintitū vei întimpina și în viitorū totū asemenea prea triste cortejuri funebre pornite spre cimitirū „în sunetulū musicelorū, pre cândū clopotele bisericelorū se punū în mișcare, corurile cāntā, ér decimi de preoți însoțescū la loculū de odihnā pre cei ce au nesocotitū cuvielele Scripturē: „Nu te vei atinge de viața ta, căci Dumneșeu ți-a datū viața și elū este în dreptū să ți-o iea.“

Philalet.

Încunoscintare.

Însinuarile și înscrierile la școlā „Reuniunii grānțieresci din Voia“ pentru anulū școlarū 1892/3 se vorū face din 1—5 Septembrie st. n. a. c., după care va urma imediatū începerea anulū școlarū și a prelegerilorū. Deore-ce la acēstā școlā se concentrēzā o mulțime de elevi și eleve din comunele afiliate și esterne, se provōcā toți aceia, care dorescū a-și aduce copiii la școlā nōstrā, ca să se prezenteze cu ei până la aceluși terminū, căci mai târziu — din cauza lipsei de spațiu nu se vorū mai primi.

Voia, în 18 Augustū n. 1892.

Direcțiunea școlară.

Colecta cruceriului.

La colecta cruceriului inițiatā de noi în numărulū 12 alū „Uniurē“, din 1001.

Au solvitū pre anulū 1891. În *Archi-dieceșā*: *Tractulū protopop. alū Morlacet*, 49 fl.

Până acum au încursū pre anulū 1891 suma de 1,125 fl. 86 cr.

Au solvitū pre anulū 1892. În *Archi-dieceșā*: *Parochia Gyergyó-Szt-Imre*, 4 fl. *Parochia Sécădate*, 3 fl. *Parochia Cohalmū*, 6 fl. 50 cr.

Până acum au încursū pre anulū 1892 suma de 93 fl. 36 cr.

Noutăți.

Denumiri. Sāntia Sa Pontificele a numitū pre *Dr. Augustinū Bunea*, secretarū mitropolitanū, camerarū secretū supranumerarū, ér pre *Dr. Victorū Szmigelski* profesorū de teologie și pre *Ciriacū B. Groze* profesorū la gimnasiū camerarū de onōre.

În Internatulū de fetițe din Blășiū, fundatū de multū regretatū Mitropolitū *Dr. Ioanū Vancea* din 55 de concurente au fostū primite 51.

Canonulū-abate Holdhazy pentru meritele căștigate ca educatorū alū filorū Archiducele Iosifū a fostū numitū de cătrā Maiestatea Sa Monarchulū episcopū titularū de Trebenic.

La Universitatea din Budapesta pre anulū scol. 1892/3 se vorū începe *înmatriculările* în 1 Septembrie st. n. și vorū durā până în 12 Sept. După expirarea acēstui terminū numai acei studenți universitari vorū putē fi înmatriculați, cari au însinuatū până în 12 Sept. cauza, pentru care nu se potū presentā la terminulū prefiptū. Studenții au să se prezenteze la înmatriculare în persōnā, ducēndu-și fiesce care cu sine și fotografia, care va fi lipitā apoi în indice.

La școlā de agricultură, ce o va înființă guvernulū în *Lugosū*, comunitatea de

avere a fostulū regimentū românescū de grānțā încă a votatū 10 stipendii de câte 150 fl. pre anū. În acēsta unele foi magiare privescū o apropiere a Romānilorū de Magiari.

Sciri militare. Au fostū promovati la gradulū de aspiranți de oșteri și împărțiți pre la regimente următorii absolvenți ai școlēi de cadeți din Sibiu: *A. Romoșanū* la regimentulū de infanterie 64, *Vasilū Henzel* la regim. de inf. 61, *Michailū Bacū* la reg. de inf. 33, *Nestorū Chiticeanū* la reg. de inf. 63, *Silviū Patița* la reg. de inf. 50. *Corneliū Frențū* absolventū la școlā de cadeți din Timișōra a fostū distribuitū la reg. de inf. 64, ér *Aureliū Horvath* absolventū la academia militarā din Wiener-Neustadt la regim. de husari 1.

Alū IV-lea congresū internaționalū de pace s'a deschisū la Berna Lunī sub presiulū consilierului federalū Ruchonnet. S'au presentatū la congresū preste 300 delegați din diferitele state. Studentulū românū *Aureliū Ilescu* a susținutū cu multū succesū cauza romānā înaintea congresului fiindū cu plăcere ascultatū mai alesū de delegații francezi și italieni.

Memorande confiscate. Delegații studenților din Bucuresci pentru congresulū de pace din Berna au luatū cu sine și 300 de esemplare din *Memorandulū studenților Bucurescenți*, din *Răspunsulū studenților magiari* și din *Replica* junimii romāne academice din Transilvania și Ungaria, dar auctoritățile magiare la Predelū le-au confiscatū tōte esemplarele. Înțelegēndū „Liga culturalā“ despre confiscare, a expeditū la Berna 400 de esemplare din numitele memorande, cari vorū fi distribuite între participanții congresului de pace.

Serbări slovace. Poporulū slovacū, care subministrēzā celū mai multū materialū pentru magiarisare, încă dā semne de viētā naționalā. Societatea „Dom“ și-a ținutū adunarea generalā la 17 a l. c. în T.-Szt.-Márton. Din raportulū asupra stării museului naționalū se vede, că acela dispune numai de 4900 opuri, rēmasē în partea cea mai mare dela societatea literarā „*Matica*“ deștinatā de savanții ungurescū. Totū acolo și-a ținutū în 17 a l. c. adunarea generalā și reuniunea femeilorū „*Jivena*“, care are unū capitalū de 4428 fl. Cu ocaziunea adunārilorū s'au ținutū și discursuri de cuprinsū literarū și socialū. Tinerimea universitarā din Bucuresci a adresatū o telegramā de următorulū cuprinsū: „Tinerimea universitarā romānā salutā adunarea vōstrā și urēzā succesū deplinū reprezentanților poporului slovacū. Prin o acțiune comunā și energicā va triumfā cauza celorū drepti.“

Magiarisare. E cunoscutū, că unele reuniuni magiare, pretinse culturale, cuprinse de furōrea magiarisării au dusū mai mulți prunci slovaci în ținuturi curatū magiare aședāndu-i pre la unii proprietari cu scopulū, că acolo uitāndu-și prunciū limba lorū maternā să se magiarizeze mai ușorū. Copiulū acēștia în locū de a fi datū la școlā și cultivatū, după cum se promitea, suntū puși la lucruri grele, batjocoriți în tōtā formā. bātūși și maltratați, și precum se scrie diarulū slovacū „*Narodne-Noviny*“, tractați mai rēd decātū cāni. „*Nemzet*“ scrie, că scirea publicatā de „*Narodne-Noviny*“ referitōre la maltratarea copiilorū slovaci nu ar fi adevēratā, ci din contrā acēștia s'ar simți bine. Cu greū ne vine a crede, să se simtā bine miserii prunci despărțiți de părinți.

Grindinā. Duminecā s'era s'a escatū o furtună puternicā, care a causatū daune mari în unele comune din Comitatele Alba inferiōrā, Sibiu, Tirnava-mare și Tirnava-micā. Furtuna împreunatā cu unū orcanū vehementū a descoperitū case și alte superedificate, ér grindina a nimicitū cu desēvārsire vegetațiunea pre hotarulū mai multorū comune din jurulū Sibiului. Lunī s'era s'a repetitū furtuna totū cu grindinā. Ni-s'a spusū, că pre la Bia grindina cădută avea mārimea oușlorū de gāinā, numai călū a fostū rarā.

Doi învătăceli de prāvālie-se cērcā pentru „Reuniunea de consumū“ din Blășiū.

Literele fundamentale.

A.

Literele fundamentale a fundațiunii „Vancea“-ne.

(Continuare.)

§. 10.

Stipendiile și ajutoarele specificate în §§-ii precedenți 5, 6, 7, 8, 9 vor fi de a se conferi pre calea concursuală, publicându-se concursul formal în jurnale române de ale noastre și prin cercurile arhidiececane.

§. 11.

Tote subsidiile și subvențiunile amintite în §§-ii 1, 2, 3, 4 precum și stipendiile și ajutoarele precisate în §§-ii 5, 6, 7, 8, 9 se vor conferi prin Preaveneratul Consistoriu arhidiececanu greco-catolicu din Blasiu, in a carui sedinta fiindu presente Mitropolitulu va ave doue voturi, si devenindu voturile impartite in doue parti egale va decide partea aceea, la care se voru fi alaturatu voturile Mitropolitulu, ori in absenta dinsului, la care parte se va fi alaturatu președintele.

§. 12.

Intre concurenții la stipendiile și ajutoarele preatinse voru fi de a se preferi tinerii, cari se voru afla a sta cu Noi in legatura de sange ori afinitate, și voru fi romani greco-catolici; dară și intre acestia voru ave gradul de intaietate precum urmeza:

1. Fiii și fiicele alui Georgiu, Iosifu, Ioanu și Alesandru Vancea frați intre sine și noue nepoți de frate nascuti in Vasadu, Comitatulu Biharei, diecesa romană greco-catolică de Oradea-mare.

2. Fiii și fiicele alui Demetriu, Georgiu și Maria Bandiciu maritata Farcasu frați intre sine și noue nepoți de sora nascuti in Vasadu Comitatulu Biharei, diecesa greco-catolică romană de Oradea-mare.

3. Fiii și fiicele alui Gregoriu, Iosifu, Ioanu și Teodoru Nistoru, frați intre sine și noue veri primari dupa mama noastra Florca Vancea nascuta Nistoru, nascuti asemenea in Vasadu; precum și descendenții acestoru notați sub numerii 1, 2, 3, până la gradul alu optulea.

4. Descendenții nepotei de veru alu treile cu numele Carolina Vancea maritata Eliu Chirila, cari voru fi de a se computa intre consangeni de ai nostri până la gradul alu 4-lea.

§. 13.

Dupa stingerea gradurilor memorate in liniile consangene și de afinitate, ori daca dintre descendenții acelora nu ar fi concurenți la acesta fundatiune, tote stipendiile și ajutoarele, ce le va da acesta fundatiune, voru fi de a se conferi libere fara respectu la ceva legatura cu Noi, dându-se tinerilor romani greco-catolici fi ai arhidiecesei noastre, cari voru escela atatu in purtarea morala, catu și in progresulu in studii.

§. 14.

Cu exceptiunea tinerilor — cari voru fi standu in legatura cu Noi, in

sensulu §-lui 12 — doi frați ori doue surori in același timp nu voru pute capeta stipendii ori ajutoare din acesta fundatiune.

§. 15.

Toți stipendiații de ambele sexe ai acestei fundatiunii voru usuu stipendiile capetate până la terminarea cursurilor scolastice, daca voru raporta calculi laudabili din purtarea morala și celu puțin de jumetate cu eminentie din studiile, ce le voru asculta dupa prescriesele institutulu. Era cei dela Universitati și până la depunerea rigoroselor de Doctoratu.

§. 16.

Stipendiații de ambele sexe dela tote institutele de invetamintu voru fi obligati in restimpu de 10 zile dela finirea anulu scolasticu a se legitima la Preaveneratul Consistoriu arhidiececanu din Blasiu cu testimoni scolastice legale despre purtarea morala și progresulu in studii facutu in decursulu anulu scolasticu espiratu. Era rigorosantii despre depunerea rigoroselor cu succesu bunu. La din contra stipendiile folosite de cei, ce nu voru implini acesta obligatiune nefindu impedecati din cause acceptabile, voru fi de a se dehera de vacante și de a se conferi altora. Dară stipendiile devenite vacante sub decursulu anulu scolasticu prin mortea stipendistulu, ori prin perderea stipendiulu pre anul acela se voru capitalisa, precum s'a disu in alineatulul ultim u a §-lui 9.

§. 17.

Tironii (invetaceii) dela maestrie voru ave de a se legitima in totu anul asemenea la Preaveneratul Consistoriu arhidiececanu cu atestate capetate dela maestrii lor, la cari inveta, ca se porta bine și suntu diligenti in invetarea maestriilor, afara de aceea sa produca testimoni dela parochii romani greco-catolici locali, daca voru fi atari in locu, ori nefindu de acestia, dela parochii catolici locali, ca dinsi au frecuentatu și școlele de repetitiune și au umblatu la santa Biserica și acolo și-au implinitu tote obligatiunile ca crestini buni.

§. 18.

De cumva prin vitregimea timpurilor, ori din alte cause, ver de ce natura ar' fi acele, candu-va institutele arhidiececane ar inceta a esiste ca confesionale greco-catolice romane, la atare casu subsidiile, ce suntu provedute in §§-ii 1, 2 de mai susu, voru fi de a se folosi in parti egale spre celealalte scopuri specificate in aceste Litere fundamentale.

X.

Preotii participantii au de a celebra SS. Liturgi.

§. 19.

Fie care participantu din acesta fundatiune fiindu preotu santitu, in anul ce va participa, va fi datoru in consciinta sufletulu se, a celebra o santa Liturgie pentru sufletulu Fundatorulu, (fiindu inca acesta in vieta s. Liturgie se va celebra „de dupa inten-

tiunea lui“ adeca „ad intentionem eius“; era dupa mortea dinsulu „pentru repausulu sufletulu aceluia“). Tot-deuna va fi de a se celebra santa Liturgie in ziua proxima dupa ziua participarii din subsidiile ori subvențiunile fundamentale, daca nu va fi Dumineca ori serbatoare.

XI.

Perennitatea Fundatiunii.

§. 20.

In urma voimii și oftamii, ca acesta Fundatiune sa fie valida și vigurosa pentru tote timpurile, și nimeni sa nu cuteze a schimba, sau a altera cele dispuse in Literele aceste Fundamentale, altcum care ar tenta asa ceva, sa cada sub anatema și sa atraga asupra-și mania a Totputintelui Dumneđu Triunlu.

§. 21.

Și pentru aceea rugam pre Preaveneratii nostri Succesori Archiepiscopi și pre Veneratul Consistoriu arhidiececanu, ca sa binevoesca a lua sub scutul și grija sa deosebita acesta Fundatiune, ca sa pota perena spre scopurile indicate conformu intentiunii noastre.

XII.

Protectorulu Fundatiunii.

§. 22.

Fundatiunea acesta cu tota umilinta se aseda sub protectiunea Preainalta a Maestatii Sale ca Patronu supremu alu tuturor fundatiunilor și se concrede cu tota devotiunea patrociniulu putinte alu Preasantei și Nepatatei Vergure Maria Mama lui Dumneđu, in a careia serbatore („Intrarea in Biserica“) amu fostu consacratu de Episcopu.

Spre a carui lucru mai mare intarire amu datu aceste Litere Fundamentale intarite cu subscrierea noastra proprie și cu apunerea sigilulu nostru usualu.

Blasiu, in curtile Castelulu nostru mitropolitanu la a treia Decembre (ca ziua aniversara a Consacrarii noastre de Episcopu) anul Domnulu una mie optu cente optu deci și doi alu Archiepiscopatulu nostru anul alu XIII-lea.

Dr. Ioanu Vancea, m. p.

Archiepiscopu și Mitropolitu gr. cat. de Alba-Iulia și Fagaras.

(L. S.)

Ca martori simultanei:

Dr. Ioanu Rațu m. p.,
canonicu m. și rectoru seminarialu.

Simeon Popu Mateiu m. p.,
protonotaru și secretaru mitrop.

Dr. Alesandru Grama m. p.,
prefectu și profesoru seminarialu.

Unirea bisericei romane din Ungaria și Transilvania, dară mai alesu din partile banatene ale diecesei Lugosulu.

(Continuare.)

Din partile ungurene sa tremu acuma erași la Banatu, ca sa vedemu, cum se desfasura acolo cauza Unirii intre anii 1740—1777?

Se scie, că episcopul sârbesc mai cu samă în părțile bănățene își pusese mâna pe biserica Românilor gr. or. În acestea părți acelu episcopat se simțea ca acasă, i-se deschise terenul mai larg, activitatea mai acomodată pentru lățirea și exercitarea jurisdicțiunii sale nu numai preste Sârbii veniți în aceste părți, ci și preste Români bastinași de o religie și rit cu dînși.

Acel episcopat nici că a stat cu mâinile în sină, ci folosindu-se în totă estensiunea de acea putere jurisdicțională, pre când de o parte a încălecat preste biserica Românilor, pre atunci cu deosebire în Bănatul supus și încunjurat de ierarchia sârbescă, în contra dorinței curții împărătesci, toate mijlocele le-a întrebuințat numai ca să împedecă lățirea Unirii, fără ca aceea să o nimicescă de tot.

La posibila realizare a acestei tendințe multă a contribuit de o parte împrejurarea, că la începutul domniei Mariei Teresiei Sârbii atât din confiniile Slavoniei și Croației, cât și din Bănatul au făcut servicii bune în războiul de succesiune, pentru remunerarea cărora cu dtă 24 Aprilie și 18 Maiu 1743 curtea împărătescă pre calea cancelariei aulice ung. a aprobat privilegiile poporului sârbesc; eră de altă parte înființarea „Deputațiunii aulice în transilvanicis, banaticis et illyricis” (Illyrische Hofdeputation) înființată la anul 1746. ¹⁾ Dela acestă focalură ală administrațiunii trebilor religioase sârbesci s'au urdit, prin mijlocirea aceleia s'au condus machinațiunile în contra Unirii în toate părțile locuite de Români uniți, cu deosebire însă în Bănatul, care parte a țerei fiind depărtată dela scaunul și centrul ierarchiei biserice române unite, așa dicendă eră lăsată în grija episcopului latin ală Csanadului. ²⁾

Cumcă între ast-felul de împrejurări Unirea în Bănatul nu a putut să progreseze, nici să se desvôle amăsurat rezultatul câștigat până către 1740, este ușor de cuprins.

Spre cunoșcerea și ilustrarea stării Unirii dintre anii 1740—1777 fie însămneate aceste:

Din conscripțiunea datată la 1749 și mai sus comemorată amă vedut, că la anul 1749 în Bănatul au mai funcționat 7 preoți uniți. Ore în anii următori înmulțitu-s'a numărul preoților uniți, și ore lățitu-s'a, și în câtă Unirea? La aceste întrebări în lipsa documentelor îndestulătoare acum încă nu se pot da răspunsuri detaiate.

Cumcă însă starea Unirii în Bănatul n'a putut să fie favoritoare, dovədə ne este reprezentarea episcopului Csanadului Stanislavici făcută la anul 1741 despre rezultatul vizațiunii canonice a Dieceii sale perfăcute la 20 Febr. 1741 și în zilele următoare.

În reprezentarea aceea în partea referitoare la statul Unirii se dice:

„În ce statul desolat se află condițiunea bisericilor și a preoților de rit grecesc uniți cu biserica Romei, mai mult se pte deplănge, decât a se comemora, căci preoții acelu rit numai nisce colibi de lută au, în cari în Dumineci și serbători pot să celebreze după ritul sârbesc sacrificiul s. Liturgii, și să țină esortări la popor, în alte locuri nici de acele locuri miserabile nu sunt, fără cam șese dintre aceia fiind fără biserică și parochii, sunt adese siliți, ca funcțiunile sacre de ale ritului sârbesc să le implinesc în locurile cele mai părăsite, aceia nu sunt provăduți cu mijlocele traiului vieții cuvenite statului preoțesc, ci trăsesc într-o stare mai lipsită decât chiar rusticii. Dreptul aceea este forte de lipsă, ca acei preoți să fie ajutatori în starea așa miseră, ca ast-felul de ajutorul acelora în folosul regelui, împărăției și spre mântuirea sufletelor, unirea cea dorită a schismaticilor cu credința cea ade-

vărată a lui Christos cu atât mai ușor și mai iute să se procureze.” ¹⁾

Dreptul ce statul Unirii și al preoților uniți eră cât se pte de desolat și părăsit, bieții preoți necăjiți ca vai de ei, poporul fără biserică cuviinciosă, asemenea părăsit și desolat.

Numitul episcop însă nu se restringe numai a deplănge acea stare desolată, nici se fudestulesce cu aceea, ca spre delăturarea parțială a acelei stări să recomănde ajutoarea preoților; ci spre reinvierea și prosperarea Unirii recomăndă și alte modalități și mijloce mai practice, cari așa le enumeără în sus atinsa sa reprezentare.

La punctul 32 ală reprezentării dice, că spre promovarea practică a Unirii afară de ajutorul lui Dumnezeu se recere:

1. Ca curtea împărătescă să dea mandatul deregătorilor provinciali, ca dînși ca uni, cari stau în atingere nemijlocită cu poporul schismatic și au ocaziune de a face mult bine, cu grije și cu înțelepciune să-lu îndemne pre acelu popor la îmbrățșarea Unirii. Pre calea acesta mai mult sporul pot face acei dirigători, decât chiar misionarii.

2. Ca prin promisiunea și conferirea comodatăților, favorurilor, și altor beneficii temporale, cum sunt: scutiri dela sarcini, conferirea nobilității, poporul să se atragă la e. Unire, și așa dacă se observă, că unul or altul ar ave auctoritate distinsă între poporul schismatic, unora ca aceia de ar voi să primescă și să rămână în s. Unire, auctoritățile mai înalte să le conferescă demnități nobilitare, scutițe ori alte favoruri. Eră acelora, cari rămân obstinați în schismă, să nu se promoveze așa ușor, ori să li-se dea concesione ca în cetatea Timișorei să-și cumpere casă cu titlul hipotecar, nici să se bucare de dreptul cetățenesc între catolici. Căci dacă cei mai de frunte din popor s'ar uni, cealaltă mai ușor ar urma. Scutița dela contribuțiune s'ar pută promite pre 3 ori 4 ani și la sate întregi, eră preoților să se dea salariu, din care pre lângă venitul stolarilor ar pută subsista.

3. Preoții din Bănatul (cari sunt numai prin prefectii și subprefectii provinciei în taia s'ar pută întrebă, că de unde sunt, și unde s'au chirotonitu? Și de-orece mulți dintre acei preoți au venit din Transilvania, și sunt născuți din părinți catolici, și chirotonie au primit dela episcopul gr. cat., aceia s'ar pută astringe ca să observe religieua catolică păstrându-și ritul orientat. Afară de aceea s'ar pută cercă și familiile române, cari în mare multime au venit din Transilvania, și când s'au aședat în Bănatul, s'au lăpedat de credința catolică trecendul la schismă, măcar că ambe provinciile stau sub domnia aceluia-și domnitor. Aceste familii apoi în tenorea Evangheliei s'ar pută astringe, ca să se țină de religieua catolică, și în satele acelea, unde s'ar fi aședat, să li-se dea preoți uniți.

Nu mai puțin ar contribui la promovarea s. Uniri și a religiei catolice, dacă la oficii publice s'ar preferi acei bărbați catolici de ambele rituri, cari și între barbari (turci) au rămas statornici, ori sunt neconvertiți.

¹⁾ Extractus illius relationis, quam Nicolaus Stanislavich Episcopus Csanadiensis non multo post peractam anno 1741 primam suam Visitationem Canonice de statu Ecclesiae Altissimo Loco praestitit.

»Graeci autem Ritus cum Romana Ecclesia unitorum Sacerdotum et Ecclesiarum conditio, quam in desolato statu pariter locata sit? Flere magis, quam ejus meminisse libet, siquidem ejus Ritus Sacerdotes tuguriola solum quaedam pauca lutea habent, in quibus Diebus Dominicis et Festivis Ritu suo Missae Sacrificia et Exhortationes ad Populum dicere valent, in aliis vero locis ne id quidem, sed sex circiter eorum sine Ecclesiis et Parochiis in statu miserissimo constituti Ritu suo Sacra in abstrusis nonnullam locis sive habitaculis facere debent, nullis autem Presbyterali Characteri decentibus subsistendi mediis provisi, vitam Rustico egentiore transigunt. Cum tamen illis quoque summe necessum foret, in tam inopi statu succurrere, ut auxilio eorundem in Bonum Regis et Regni, ac salutem Animarum tendens dudum desiderata Unio Schismaticorum cum vera Christi fide eo facilius et citius procuraretur.»

4. La promovarea s. Uniri mult ar contribui și aceea, dacă episcopul unit de rit grecesc ar luă parte în consiliile provinciale, căci așa i-s'ar da ocaziune de a conversa cu locuitorii, și prin binefaceri, protecțiuni și favoruri fertate precum și prin alte o sută de moduri ar pută ajutoră pre acelu locuitorii. Prin acesta de o parte s'ar mări auctoritatea episcopescă, eră de altă parte s'ar face, ca Unirea mai ușor să progreseze. De cumva în această privință nu se lucră cu mai mare energie, toate sunt uzadarnice, pentru-că binele se nasce din cauza intrăgă, eră reul din ori ce defect. ¹⁾ (Va urmă.)

Bibliografie.

A XXVIII. Programă a Gimnasiului mare public român de religieua ort. răsătendă din Brașov și a celorlalte școle secundare și primare împreunate cu gimnaziul pre anul scolastic 1891/2. Publicată de direcțiunea școlilor medii. Brașov, tipografia A. Murășianu 1892. Cuprinsul: I. Ortografia latină în raportul ei cu șola, lucrare de prof. N. Pilăia. Acestă lucrare e scrisă cu mult studiu și diligență și merită o deosebită atențiune din partea celor ce se cuprind cu filologia latină și română. Din ea se vede, că și la Latini respective Romanii cei vechi au mersu lucrurile referitoare la limbă în general tocmai ca astăzi la noi. — II. Date școlare. 1. Personalul didactic. Au funcționat la gimnaziu 10 profesori ord. def., 1 provisor și 1 suplent, la șola comercială și reală 8 profesori ord. def., 1 provisor, 4 prof. secundari și 2 cateheți. — 2. Materialul percursu în anul scol. 1891/2. — 3. Lucrările din limba română. — 4. Societatea de lectură a studenților dispune de 971 fl. 11 cr. și o bibliotecă de 975 volume. — 5. Stipendiștii au fost 9, în Internatul Cristianu au fost provăduți cu cele de lipsă 4 studenți. — 6. Fondurile administrate de corpul profesoralu numără un capital de 975 fl. 13 cr. — 7. Mijlocele de învățământ se compun din o bibliotecă, care de presentă conține 4265 apuri în 5160 tomuri de științele naturale și de istorie. — 8. Șola elementară capitală de 4 clase ordinare și 2 paralele pentru copii și 5 clase pentru copile, are 11 învățători. — 9. Școlarii după clase culcul și moralitate. Cu finea anului scol. au fost examinați la Gimnaziu 254, dintre cari promovați au fost 191. La Reale examinați au fost 105, dintre aceștia promovați 81. — La comercială examinați 52 promovați 46. 10. Date din cronica Școlilor medii. Esamenul oral de maturitate l'au depus la Gimnaziu 10 cu succes, 2 au fost relegați la repetiția din câte un studiu, eră 1 la repetiția esamenului întreg. La Reale au făcut esamenul de maturitate cu succes, 1 a fost relogat din un studiu până în Septembrie.

¹⁾ Întregu ocură în Történelmi Adattár 1871 deczemberi füzet pag. 648—659.

Editor și redactor răspundător:
Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 3259—1892.

(23) 2—3

I. Escribe de concurs.

Până în 14 Septembrie st. n. inclusive a. c. se eserie concursul la 5 stipendii din Fundațiunea fericitului Dr. Simeon Ramonțai și anume: la un stipendiu de 315 fl. folosit de Laurențiu Petricu dr. în medicină, un stipendiu de 100 fl. creat în anul curent, un stipendiu de 84 fl. folosit în anul scolastic expirat de Ioan Lupu silvanist, un stipendiu de 63 fl. folosit de Ioan Pataki gimnast absolut, și altul tot de 63 fl. folosit de August Lemenyi gimnast.

La aceste stipendii pot concurge:

a) numai tineri studenți miseri, cari sunt născuți în Transilvania și sunt Români de naționalitate;

¹⁾ Cfr. Archiv. I. c. p. 307.

²⁾ Așa de es. Președintele acelei deputații B. Bartenstein (1769—1767) a fost un apărător aprig al intereselor politice ale Sârbilor și contrariu promovării Unirii.

b) cari pre lângă purtare morală bună au din studii calculi de *eminență*;

c) dintre concurenți voru avé preferință, în înțelesul testamentului, caeteris paribus, cei de origine nobili și consăngenii cu piul Fundatoru;

d) dela concurenți se pottesce, să alăture la cererile concursuale *testimoniū scolasticū în copie autentică și nu în originalū*, carte de botezū, testimoniū medicalū, atestatū de paupertate, care să fie subscrisū de antistia comunală politică și de parochiul concernente și întăritū cu sigilul parochialū, precum și cu subscrierea oficiulū pretorialū;

e) concurenții să numescă *espresū institutulū*, la care și unde voru să continue științele academice ori gimnasiale pre unul viitorū 1892/3.

Cererile concursuale, cari nu voru fi ajustate în modulū indigitatū, ori nu se voru așterne la Consistoriul subsēmnatū până la terminulū prefiptū, nu se voru luā în considerațiune.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

II. Escriere de concursū.

Pentru 1 stipendiū de 60 fl. din *Fundațiunea fericitulū episcopū Ioanū Bobū*, folositū de gimnasistulū Isidorū Butnariū, se escrie concursū până în 14 Septembrie st. n. inclusive a. c. Doritori de a obținē acestū stipendiū au de a-și instrui cererile sale conformū condițiunilor înșirate mai susū în escrierea de concursū pentru stipendiile Romoțane, și pre acelea a le așterne subsēmnatulū Consistorū până la terminulū prefiptū.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

III. Escriere de concursū.

Pentru unū stipendiū de 70 fl. din *fundațiunea fericitulū Ioanū Gavrilū Vajda de Fuleoviciū*, folositū de juristulū absolutū Clemente Barbulū, se escrie concursū pana în 14 Septembrie st. n. inclusive a. c.

Doritori de a obținē acestū stipendiū, cari *trebuie să scie perfectū romănesce*, au de a-și instrui cererile sale conformū condițiunilor desfășurate mai susū în escrierea de concursū pentru stipendiile Romoțane și pre acelea a le așterne subsēmnatulū Consistorū până la terminulū prefiptū.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

IV. Escriere de concursū.

Până la 14 Septembrie st. n. inclusive a. c. se escrie concursū la 7 stipendiū din *Fundațiunea fericitulū Archiepiscopū și Mitropolitū Alesandru Șterca-Suluțū* și anume: la unū stipendiū de 400 fl. folositū de medicinistulū Alesandru Neagoe, unū stipendiū de 300 fl. folositū de candidatulū de profesorū Dr. Ioanū Nicorā, 4 stipendiū de câte 100 fl. folosite de Emiliū Popū de presente oficierū în armata comunā, Emiliū Aranyosi de presentū practicantū la poște și telegrafū, Corneliū Vornica gimnasistū absolutū și Ștefanū Banū dr. în medicinā, și unulū de 60 fl. folositū de gimnasistulū George Boeriū.

Doritori de a obținē vre unulū din stipendiile de mai susū au să intrunescă următoarele condițiuni:

a) Că suntū Romāni gr. cat., miseri, născuți în Transilvania;

b) că pre lângă purtarea morală bună au din studii calculi de *eminență*;

c) dintre concurenți voru avé preferință, cari voru putē dovedī, că suntū consăngenii cu piulū Fundatorū;

d) concurenții să alăture la cererile sale: *testimoniū scolasticū în copie autentică și nu în originalū*, atestatū de consăngenitate, — dacă suntū consăngenii cu Fundatorulū, — carte de botezū, testimoniū medicalū, și să numescă *espresū institutulū*, la care și unde voru să continue studiile academice ori gimnasiale pre an. scol. 1892/3.

Cererile ast-felū ajustate să le așternā la subsēmnatulū Consistorū până la terminulū prefiptū.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

V. Escriere de concursū.

Până în 14 Septembrie st. n. inclusive a. c. se escrie concursū la unū stipendiū de 40 fl. din *fundațiunea fericitulū canonicū Constantinū Alutanū*, usuatū de gimnasistulū Ioanū Anca.

Doritori de a obținē acestū stipendiū voru avé să-și instruescă suplicile sale conformū condițiunilor indigitate în escrierea de concursū pentru stipendiile Șuluțane și a le așterne Consistorulū subsēmnatū până la terminulū prefiptū.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

VI. Escriere de concursū.

Pentru unū stipendiū de 150 fl. din *fundațiunea fericitulū canonicū Ioanū Chirilū*, usuatū de gimnasistulū absolutū Eugenū Bănuțū, se escrie concursū până la 14 Septembrie n. inclusive a. c.

Doritori de a obținē acestū stipendiū au să-și instruescă suplicile sale conformū condițiunilor indigitate în escrierea de concursū pentru stipendiile Șuluțane și să le așternā Consistorulū subsēmnatū până la terminulū prefiptū.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

VII. Escriere de concursū.

La unū stipendiū de 40 fl. din *fundațiunea fericitulū profesorū normalū Parteniū Moldovanū*, usuatū de gimnasistulū Vasilie Moldovanū, se escrie concursū până în 14 Septembrie n. a. c.

Doritori de a obținē acestū stipendiū voru avé să-și instruescă cererile sale conformū condițiunilor indigitate în escrierea de concursū pentru stipendiile Șuluțane, și să le așternā Consistorulū subsēmnatū până la terminulū prefiptū.

Blașiū, în 13 Augustū 1892.

Consistoriul archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

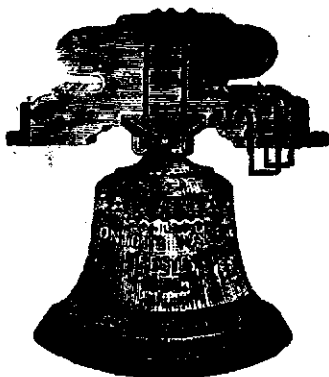
Liferantū de curte
alū Alteței Sale
Imp. și reg. Archi-
ducele Iosifū.

proprietariulū primei fabrici ungare de mașine și reccisite de pompieri, turnătoriū de clopote și metalū

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanonrațiilor domni preotū

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 82-52

Preliminare de spese și Prețū-couranturi se trimittū la cerere gratuitū și franco.

Distinsū în anulū 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelentū, progresū și capacitate de concurință cu diploma cea mare de onore.

în care se fabrică atâtū grupuri câtū și clopote singurate: cu scaune de fierū patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferatū dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metalū, într'altelē și celū dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

Tipografia Seminariulū archidieceșanū.

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscință pre
Veneratulū Clerū greco-catolicū,

că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de
iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelorū, în ce privesce lucrulū de măsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericelē greco-catolice au câștigatū recunoscere deosebită, si tôte mă îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărtăși ocașional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndreptă totū-deauna într'acolo, că și de aci înainte se meritū renumele celū bunū, care mi-lam câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispărēndū departările, prin acēta capacitatea de concurință mi-sa măritū.

Rogându-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de reccis. biserice.

(5) 14-26